

עדותו של תת-אלוף ברוך הראל - סגן מפקד אוגדה 252

היו"ר אגרנט: אתה תא"ל ברוך הראל?
 כ. הראל: נכון.
 אגרנט: אתה מצהיר בהן צדק להגיד את האמת?
 כ. הראל: אני נשבע בהן צדק להעיד את האמת.
 אגרנט: אתה יודע שהליון סודי והעדות סודית.
 כ. הראל: יודע.
 אגרנט: באיזה חפקיד אתה כצבא?
 כ. הראל: שירחי לפני המלחמה וגם כרגע כסגן מפקד
 האוגדה 252. נכנסתי לחפקירי במחצית
 השניה של אוגוסט 1973.
 אגרנט: מאז אתה מכהן כסגן מפקד אוגדה 252?
 כ. הראל: נכון.
 אגרנט: אתה יכול לומר לנו כמה פרטים על קורות
 חיך, באיזה שנה נולדת וסיכון.
 כ. הראל: נולדתי ברומניה ב-1931 ועליתי ארצה ב-1949.
 נכנצל: איפה ברומניה?
 כ. הראל: בטרגוניאנץ, עיריה במולדכיה. גמרתי ברומניה
 בית ספר חיכון ובארץ נכנסתי לקיבוץ רמת-השופט
 משך שנה וקצת יותר. התגייסתי לצה"ל בדצמבר 1950. מאז אני משרת בשירות קבע,
 זאת אומרת, משרה כרציפות בצבא. גמרתי את השירות המדיר ונכנסתי לקבע.
 אני משרת בשירות מאז היותי קצין ב-1952.
 אגרנט: קצין שריון?

ועדת החקירה - 9.1.74.

ישיבה נב - אחר הצהריים
הער: תא"ל ברוך הראלב. הראל:קצמן שריון מאז 1952, זאת אומרת התגייסתי,
עברתי גורס מכ"ים, קורס קצינים. מיד בהמשךלזה עברתי לשריון ומאז ועד היום אני בשריון. שירתתי בכל החקפידים בסולם
הפיקוד - מ"מ סנקים, מ"מ חרמ"ש, מ"מ סיור.לסקוב:

באיזה יחידות?

ב. הראל:בחטיבה 7. זאת אומרת = בעצם הייתה החטיבה
היחידה שהייתה חטיבת שריון. סדירה.לסקוב:

באיזה גדודים סנקים, באיזה גדוד חרמ"ש?

ב. הראל:

בגדוד 9 כחרמ"ש וכסנקים. בגדוד הסיור

הייתי מ"פ סנקים בגדוד 9 בקדש - הייתי סמ"פ

ביום הראשון ומ"פ ביום השני, כי המ"פ נפצע, אושרי. הייתי מדריך בבית הספר
לשריון בשלבים שונים ברמות שונות - מתחיל במדריך מחלקתי בקורס קצינים,
מפקד קורס קציני חרמ"ש, מפקד קורס מפקדי סנקים, וסגן מפקד בית ספר לשריון.לסקוב:

מי היה המפקד?

ב. הראל:

בבית ספר לשריון הייתי סגן של אורי רוס.

בחטיבה 7 שירתי כמג"ד 82.

לסקוב:

באיזה שנה?

ב. הראל:

בשנת 65-1966 בזמנו של צ'יץ וגורודיש.

שירתי כסגן מפקד החטיבה מ-7-1966 כולל

מלחמת ששת הימים. היית מדריך בבית ספר לפיקוד ומטה.

לסקוב:

אצל קלמן מגן?

ב. הראל:

מדריך הייתי אצל מן מ-1968. נסעתי לארצות-

הברית לפוהטנוקס, השתלמתי שנה בקנטקי.

שימשתי כמפקד חטיבת סנקים במלחמת ההתשה ב-1970, חטיבת סנקים 14.

א.ר.

לפני כן הייתי מבקר הראשי של תרגיל השריון הגדול ~~ל=ל=ל=~~ כשצ'יץ היה מפקד האוגדה, והייתי מפקד כוח הפשיטה בספטמבר 1969 באפריקה, בחוף המערבי.

אריק כבר היה מפקד הפיקוד? לסקוב:

אני חושב שב-1969 לא, אולי כן, אני לא ב. הראל:

זוכר מי היה מפקד הפיקוד.

זה לא יצא משם. זה יצא תחת פיקוד ישד של ידין:

המטכ"ל?

הפשיטה ~~התח~~ היתה תחת פיקוד המטכ"ל ב. הראל:

בחפ"ק של ברן. החפ"ק של ברן מפקד הגיס היה

בראס-סודר והייתי כפוף לו שהוא היה בעצם נציגות המטכ"ל.

אתה מדבר על הפשיטה עם הסנקיס? ידין:

הפשיטה המשוריינת בספטמבר 1969. רק לאחר ב. הראל:

מכן נהייתי מח"ט. שירתי כמח"ט במלחמת ההתשה

בפיקודו של אריק שרון כאלוף הפיקוד. מפקד הכוחות המשוריינים בסיני היה צ'יץ

ואחר כך החליף אותו דן לנר, ושירתי תחת פיקוד שניהם.

מתי זה היה? אגרנט:

בשנת 1970. שירתי תחת פיקוד אלוף צ'יץ ב. הראל:

שהיה מפקד הכוחות המשוריינים ואחריו דן לנר.

ב-1971 נפצעתי עלייתי על מוקש באזור אל-אריש וכשהחלמתי מהפציעה הייתי שוב

בקר ראשי בתרגיל השריון עם הגיסות של ברן.

זה היה צליחה? ידין:

תרגיל הצליחה. נכון. לאחר מכן שמשתי כסגן מפק ב. הראל:

ועדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נב - אחר הצהריים
העד: תא"ל ב. הראל

2869-34

או.

מתי זה היה?

אגרנט:

אני חושב באוקטובר 1971 או נובמבר 1971,

ב. הראל:

אינני זוכר בדיוק את התאריך. אני חושב

אוקטובר 1971. לאחר מכן שירחי כערך שנתיים קצת פחות, סגן מפקד המכללה

לפיקוד ולמטה. עבדתי עם מוסה פלד ועם קלמן מגן.

באוגוסט 1973 התמניתי כסגן מפקד אוגדה

או כסגן מפקד הכוחות המשוריינים בסיני.

מתי נתמנה אלברט כמפקד האוגדה?

ידין:

אני חושב שבדצמבר 1972 או ינאור 1973,

ב. הראל:

אינני זוכר בדיוק את התאריך.

זה היה ב-1972, כי צ'יץ הלך אז לאכ"א.

לסקוב:

הכוחות המשוריינים בסיני זה אוגדה?

אגרנט:

כן.

ב. הראל:

מתי אתה אומר אלברט נתמנה לתפקיד?

אגרנט:

אינני זוכר, אני חושב בסוף 1972,

ב. הראל:

זה כודאי לא בעיה לברר. יש מסמכים כתובים.

אתה הבאת אתך איזה מסמכים היום?

אגרנט:

הבאתי את ההיערכות של הכוחות בסיני כפי שהיתה

ב. הראל:

ביום פריצת המלחמה ולפני כן ואת התכניות

ההגנתיות מה שנקרא "שובך יונים קטן" ו"גדול" והבאתי מסמכים שהם קשורים

בנתונים שאנחנו הזרמנו לפיקוד והפיקוד הזרים לנו וקטעים מתוך פקודות, כיוון

שמרכיב המסמכים שהיו לנו בכיר-גפגפה, ברפידים, האוגדה כרגע באפריקה, בצד

סך כל

המערכי של התעלה. אט מה שהספקנו להוציא, לדלות מתוך המסמכים, יש אצלי כמות

ישיבה נב - אחר הצהריים

העד : תא"ל ב. הראל

מסוימת של מסמכים.

מפקד האוגדה היום זה קלמן?

ידין:

קלמן מפקד האוגדה היום כן.

ב. הראל:

יש לך גם יומן המבצעים של האוגדה?

ידין:

יומן המבצעים מפתחת האש נמצא בלשכת סגן

ב. הראל:

הרמטכ"ל בכספת. לי יש חמצית כיוון שאנחנו

הכנסה סיכום המלחמה, סיכום האירועים, יש לי לספר של הסיכום, חמצית מתוך

יומן המבצעים המציעים, וזה נמצא אצלי פה.

יש לך חמצית מיומן המבצעים?

אגרנט:

יש לי סיכום, חמצית של יומן המבצעים.

ב. הראל:

אולי תגיש את זה קודם.

אגרנט:

זוהי התכנית, פה יש השקף של פרישת הכוחות

ב. הראל:

לפני פרוץ המלחמה ובעת פרוץ המלחמה

והתכניות המבצעיות - התכניות ההגנתיות של סיני "שובך יוניס" קטן וגדול,

פרושות על השקפים.

יומן האוגדה נניח מ-28 בספטמבר, זה הכל

לסקוב:

באוגדה?

קודם כל מתי מתחיל יומן האוגדה?

אגרנט:

יומן המבצעים במתכונת מוכרת סופס 2390

ב. הראל:

קיים במנוהל ומתוייק מרגע התחלת היריות.

לפני זה יש יומן מבצעים שבו בעצם קשומים המסמכים והוא משרת יותר כיומן

דואר. כתוב בפנים כל המסמכים וההודעות שנתקבלו והסימוכים וזה לא נמצא

אצלי, אני לא הבאתי את זה, זה נמצא למטה באוגדה. יש אתי פה, ואני יכול להג

ועדת החקירה - 9:1.74
 ישיבה נב - אחר הצהריים
 העד: תא"ל ב. הראל

גם זה, מסמך שנקרא "תמצית מיומץ הארועים של מפקדת האוגדה, ~~מ~~ ארועים עיקריים בין 1 לאוקטובר ועד 6 לאוקטובר 1973" מהתאריך 6 והלאה הדברים מופיעים ביומן המבצעים עצמו.

מי הכין את התמצית הזו ועל סמך מה?

לנדוי:

היא לקוחה ומועתקת מתוך יומן המבצעים.

ב. הראל:

אבל ביומן המבצעים נרשמים בסך הכל כל

פרטי ההודעות, וכאן הוצאו רק הדברים שנראו משמעותיים לסיכום המלחמה. זה מתוך ספר שנקרא ~~מ~~ "סיכום האירועים והמבצעים במלחמת יום הכפורים של אוגדה 252" שבהם כל המפקדים של יחידות הכפופות ל-252 ספרו את קורות המלחמה, וזה קטע מתוך הסיכום וזה נקרא ~~מ~~ "תמצית יומני הארועים".

זה מה שסיפרו וזה לא מבוסס על רישום?

אגרנט:

זה מבוסס על ומועתק מתוך יומן המבצעים.

ב. הראל:

אבל זה תמצית מתוך יומן המבצעים כי ביומן

המבצעים

~~מ~~ יש הרבה יותר ארועים ובהרבה יותר פרטרוט ופה זה רק החוכן. אבל אפשר לאתר את זה - יש לי בעצם כאן חלק מיומן המבצעים שקדם למלחמת יום הכפורים "תיק כוננות אוקטובר 1973" והוא המסמך האורגינלי עם דפי דיווח מבצעים מנוהל על ידי חמ"ל מבצעים.

ממתי עד מתי?

ידין:

מה-1 לאוקטובר ועד ה-6 לאוקטובר. וזה גם

ב. הראל:

כן לא כולו, רק דפים. בסך הכל להביא את הכל

זה כמות גדולה. זה חלק מהדפים שנראו יותר ענייניים לנושא העבודה עצמה

עד ה-6 לחודש שעה 14:00.

אחרי כן יע.

אחרי א.ו.

יע.

ועדת החקירה, 9.1.74
ישיבה נב אחרי הצהריםתת-אלוף ברוך הראל

זה תמצית מתוך יומן המבצעים כי ביומן המבצעים יש הרבה יותר אירועים
והרבה יותר פרופודוס.

התמצית של היומן זה תמצית של זה ? ידין:

זה תמצית של זה. זה תמצית של זה ויותר מזה הראל:

עד ה-19 בחודש.

אמרת עד ה-6 בחודש. זה-בתפץ-אבל-בפדחגה-עד-ה-19. ידין:

זה בחוכן אבל ככותרת זה עד ה-19. הראל:

זה יהיה מוצג 187 כן ? ידין:

188. זה האורגינל ? אגרנט:

זה האורגינל. יש הרבה דפים באמצע. אותם לא לקחתי הראל:

כי הם לא משמעותיים. אלה הדפים העיקריים, נכון. מוצג 188

יש הרבה דפים שבשביל לקרוא אותם צריך הרבה זמן. זה יומן המבצעים של האוגדו
של 252.

יכול להיות שלא בכל הדפים יש חשיבות לענין המבצעי הראל:

או לגבי החקירה. נדמה לי שאלה שסימנתי אותם באיקס

להם יש יותר חשיבות, היתר זה הודעות משניות. אמנם קשורות בכוננות
אבל משניות.

אתה יכול למסור לנו כאן ואפשר לצלם כאן. אגרנט:

רגע, התמצית הזאת עדין לא הוגשה וזה יקל עלינו. לנדאו:

האחד הוא מה-6 בחודש, ב-12.50 ומשהו, לבנפאל:

הבא הוא מה-6 לחודש, ב-13.20 שניתנה הוראה

לחטיבה 275 להפעלה כללית, רציחי לראות אם יש עוד

משהו.

2873

ועדת החקירה, 9.1.74

ישיבה נ"ב אחרי הצהריים

עד: תת-אלוף ברוך הראל

זו תמצית מיומני האירועים בין ה-1 עד ה-19 באוקטובר.
מתוך סכום המלחמה והלקחים, ספר שהכנו ומסרנו לפקוד דרום מיד אחרי
המלחמה. בעצם זה ספר הסכום שנעשו ממנו העתקים רבים. העתק אחד ניתן
לפקוד, המודפס, וזה כתב היד שנשאר באוגדה ועכשיו מכינים את זה
בעצם כספר.

איך זה נשלח לפקוד, בכתב יד ?
חלק מודפס וחלק בכתב יד. אנחנו מסרנו ללשכה של סליק.
איזה ערך יש למסמכים כל כך סלקטיביים ?
לקרא את החומר.

לסקוב:

הראל:

נבנצאל:

לסקוב:

לנדאו:

אגרנט:

נראה שהוא הוציא את הדברים הרלנטיים.
כלומר יש חיק שמכיל תמצית מיומני אירועים בין
ה-1 ל-19 באוקטובר.
ה-19 זה יום שצלחנו את החעלה. ובתנועה לא נהלנו
רשימות.

הראל:

אגרנט:

הראל:

כלומר זה נעשה אחרי המלחמה ?
כן. זה חומר מתוך ספר סכום מלחמת יום הכפורים
יש לי צלום מזה. זה ממודיעין האוגדה. זה מתוך
רשומים שקיימים ויש לנו.

אגרנט:

הראל:

לנדאו:

הראשל:

ממתי זה ?
מ-15 בספטמבר עד פרוץ המלחמה.
אירועים שקדמו למלחמה.
אפשר לראות את התאריך האחרון של האירוע.
בעצם זה עד סוף המלחמה.

ועדת החקירה, 9.1.74

ישיבה נ"ב, אחרי הצהרים

עד: ברוך הראל

מי עשה את הסלקציות של המסמכים האלה ?

נבנצאל:

קצין המבצעים ועוז קצין המבצעים.

הראל:

אני חושב שזה עיקר הדברים הנוגעים לענין.

מי עשה את זה ?

אגרנט:

קצין המבצעים ועוזר קצין האגם.

הראל:

עוזר קצין האג"מ של האוגדה הוא רס"נ יורם פרייס.

השני זה תמצית שנעשתה על ידי קצין החנוך של האוגדה והחלק המודיעיני

נעשה על ידי קצין המודיעין. הוא היה הממונה לרכז את החומר לצורך

כתיבת הסכום ואירועים של ימי המלחמה. קצין החנוך הוא רס"נ שריר,

קצין המודיעין הוא סא"ל יוסי טייאר. אלה כולם קצינים של מטה האוגדה.

מי היה ממונה עליהם ? בשעה שהכינו את זה ?

נבנצאל:

אני.

הראל:

אם כן הסלקציה נעשתה בעצם על ידך ?

אגרנט:

הסלקציה נעשתה על ידי עוזר קצין האג"מ והסכום

הראל:

של החלק הראשון נעשה על ידי קצין החנוך.

אחרי כן א.ד.

2875

לפני כן יע.

- 51 -

ועדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נ"ב - אחה"צ

אד

העד: תת-אלוף ברוך הראל

ב. הראל: יש לי כאן מברקים.

לנדוי: יש לך "שובך יונים" קטן וגדול?

ב. הראל: מפה מקורית - קוד "סיריוס" עם שקפים של היערכות הכוחות לפני המלחמה ובעת פרוץ המלחמה. אלה התכנונים לתגבור הקו: "שובך יונים" קטן, ו"שובך יונים גדול".

היו"ר אגרנט: כל זה יחד?

ב. הראל: זה הכל מיכלול אחד. זוהי מפה אחת ו-3 שקפים.

פה יש לי מברקים שמויננו על-ידי קצין מודיעין. הסלקציה נעשתה על-ידי קצין המודיעין, והסימון נעשה על-ידי עוזרו של הדברים העיקריים. כאשר זה כולל מברקים שהעברנו מתוך התצפיות שלנו לפיקוד, וכך תשובה אחת של הפיקוד אלינו.

ב. הראל: קיבלנו את האינפורמציה מהמעוזים ומהחטיבות, והעברנו את האינפורמציה לפיקוד.

לסקוב: זהו דו"ח מהמעוזים אליכם?

ב. הראל: זהו דיווח שאנו העברנו לפיקוד בהסתמך על האינפורמציה של המעוזים. זהו דו"ח שלנו לפיקוד.

היו"ר אגרנט: אתה אומר שאלה הם מברקי מודיעין שאתם העברתם לפיקוד.

ב. הראל: .. על-סמך דיווחים מהמעוזים והחטיבות.

לסקוב: מאיזה תאריכים?

ב. הראל: החל מה-2 לחודש. יש כאן מברקים מה-2 באוקטובר, 3 באוקטובר, 4 באוקטובר. לא הבאתי את כולם.

2876

אד

- 52 -

זעדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נ"ב - אחת"צ

העד: תת-אלוף ברוך הראל

לסקוב: הדו"ת של אלוף פיקוד הדרום לפיקוד של מיפקדה

האוגדה בגיזרה 275 - כלול בפניס?

היו"ר אגרנט: עד לאיזה תאריך?

ב. הראל: עד 5 לחודש, כולל.

זהו ריכוז יומי. כל אירוע בפני עצמו מועבר

מהתצפיות לחטיבה, ומהחטיבה - אלינו, ואנו מוציאים זאת לפיקוד באופן מיידי.

פעם ביום, בערב בשעה 18.00, אנו עושים ריכוז יומי. מה שאני מגיש עכשיו

זהו ריכוז יומי. כל יום - מסמך.

היו"ר אגרנט: אני מבין שכל אחד מהמסמכים האלה הוא ריכוז יומי

לפיקוד.

ב. הראל: נכון. חוץ ממסמך מיוחד אשר מופיע פעמיים - זהו

הנושא של הופעת ה-סאם 3 באזור איסמעיליה. זהו אירוע

מיוחד שהגשנו אותו.

היו"ר אגרנט: כל אחד מהמסמכים הוא ריכוז יומי לפיקוד, חוץ מאחד.

ב. הראל: זהו מסמך שהוצא ב-4 באוקטובר בנושא ספציפי אחד -

הופעת סאם 3 באזור איסמעיליה.

לסקוב: זאת קיבלתם מהפיקוד?

ב. הראל: זה מתוך התצפיות שלנו. זוהי ראייה שלנו.

יש לי כאן מברק של פיקוד דרום אג"ם שנשלח אלינו.

היו"ר אגרנט: זהו נושא אחד: המברקים שלכם אל הפיקוד.

2877

אד

ועדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נ"ב - אחה"צ

העד: תת-אלוף ברוך הראל

אני מגיש מסמך של מודיעין פיקוד דרום אלינו.

ב. הראל:

קודם-כל אתה מגיש ריכוזים יומיים, שמסרתם לפיקוד,
פרט למסמך אחד שאיננו ריכוז יומי אלא מוסר על מאורע

הי"ר אגרנט:

אחד מיוחד. כל זה מופיע יחד.

אני אסדר את המסמכים לפי סדר התאריכים.

ב. הראל:

אולי נעשה הפסקה ובזמן ההפסקה הוא יסדר את המסמכים.

הי"ר אגרנט:

(ה פ ס ק ה)

אני מחדש את הישיבה לאחר ההפסקה.

הי"ר אגרנט:

אתה מגיש ביחד את דו"חות אצ' התצפיות היומיים מה-2 עד

5 לחודש אוקטובר וכן שלושה מסמכים ספציניים מה-4 בחדש. כל זה מוגש

מוצג מס. 190
כמוצג מס. 190.

אלינו

המסמך הבא הוא מברק ממודיעין פיקוד דרום/מה-5 באוקטובר.

ב. הראל:

נסמן זאת כמוצג 191 - מברק ממודיעין פיקוד דרום אליכם,

מוצג מס. 191
הי"ר אגרנט:

מה-5 באוקטובר.

לשם מה אתה מביא את זה דווקא?

לנדוי:

יש שם אינפורמציה של הפיקוד אלינו.

ב. הראל:

ועדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נ"ב - אחה"צ

העד: תת-אלוף ב. הראל

ב. הראל: המסמך הבא זהו מברק מפקוד דרום אג"ם לאוגדה 252 אג"ם, מ-6 לחודש שעה 13.30.

היו"ר אגרנט: זוהי כבר פקודה?

ב. הראל: זוהי פקודה כוננות לכניסה ל"שובך יוניס".

היו"ר אגרנט: נסמן את המסמך הזה כמוצג 192.

מוצג מס.
192

אנחנו רוצים לקבל ממך את כל הפקודות, או את כל היומן, או האירועיים בימים 5 ו-6 באוקטובר. לא רק את הדברים שבחרת, אלא את הכל.

ב. הראל: אתם רוצים את כל התומר. אני ארשום זאת לפני ואשלח לכם. אינני יודע מזה כולל. אני החרשתי שזוהי ערימה גדולה של

ניירות מסוג זה.

היו"ר אגרנט: אתה יכול לצלם זאת ולשלוח לנו.

ב. הראל: אני יכול לשלוח את המקור.

היו"ר אגרנט: אם כך, תשלח את המקור ונצלם אותם כאן.

ב. הראל: פרסתי לפניכם את מפת סיני, שהיא כוללת את ההיערכות

שקדמה למלחמה. למעלה זה כולל את שני התכנונים של

"שובך יוניס קטן" ו"שובך יוניס מלא" או "מורחב", וזה היינו-הך.

שני החשקפים הם מגוללים למטה.

היו"ר אגרנט: אתה מציג מפה המראה את ההיערכות. מתי זה?

ב. הראל: היערכות שהיתה עד פרוץ המלחמה.

ועדת החקירה - 9.1.74
 ישיבה נ"ב אהה"צ

העד : תת-אלוף ב. הראל

הי"ר אגרנט : היערכות שכללה את שובך יוניס ?

ב. הראל : למעלה יש שני שקפים.

הי"ר אגרנט : אחה לא אמרת שזה כלל שובך יוניס קטן וגדול?

ב. הראל : זוהי מפה המכוסה עם ההיערכות לכל השנה, כולל יום פתיחת המלחמה. למעלה מגוללים שני תשקיפים, שאחד הוא שובך יוניס

קטן.

הי"ר אגרנט : באוחה מפה?

ב. הראל : כאן יש שקפים. אני מראה את פריסת הכוחות.

הי"ר אגרנט : מה יש שם?

ב. הראל : אלה הן התכניות האופרטיביות להגנת סיני, או הגנת התעלה.

זה כולל שובך יוניס קטן ושובך יוניס גדול. אלה שני

תכנונים אופרטיביים.

נכנצל : זוהי מפה של 1 : 100,000.

ב. הראל : זוהי מפה 1 : 100,000.

הי"ר אגרנט : יש פה אצ שני דברים.

ב. הראל : מפה אחת שכוללת שלושה דברים: היערכות הכוחות ביום המלחמה,

וגם לפני זה. זאת אומרת - היערכות כוחות עד יום פריצת

המלחמה. ושני תכנונים, שאני מניח שידברו עליהם, או שכבר דיברו עליהם.

לסקוב : אולי בקווים כלליים יתאר העד את זה על רקע של "שובך יוניס".

הי"ר אגרנט : אולי קודם תסביר לנו מזה "שובך יוניס" גדול או קטן.

(אחרי-כן - מי.)

2880

לפני כן - אד

מ"י

ועדת החקירה - 9.1.74

ישיבה נב' - אחה"צ

העד: תא"ל ב. הראל

ב. הראל: קודם כל, המפה כוללת כאן את הפרטים הקבועה של המעוזים

והכוחות בקו התעלה, מרפידים ועד התעלה. זה השקף

המונח על המפה. זה היה כל הזמן בסיני.

יש שני תכנונים שכללן חיגבור ושינוי מהמצב הזה

לקראת מתיחות או מלחמה.

זה בטחון שוטף.

לסקוב:

זה בטחון שוטף, כן.

ב. הראל:

התשקיף הראשון זה התשקיף שכולל היערכות של מה שנקרא

"שובך יוניס קטן", היערכות של הכוחות של הבטחון השוטף, שונה מהמצב היום-יומי,

דוה קורה במצבי כוננות מיוחדים, היערכות לקראת מלחמה. זו הייתה פחות או יותר

הפריסה.

מה היו הדברים הבולטים בשוני?

לסקוב:

הדברים הבולטים הם בהוצאת האנשים מהמעוזים המדוללים.

ב. הראל:

אולי באמת נתן לנו את הרשימה. "שובך יוניס קטן" זה

ידין:

הוצאת האנשים.

הוצאת האנשים מהמעוזים המדוללים.

ב. הראל:

אתה אמרת כוננות לקראת מלחמה?

לנדוי:

זה מצב כוננות מיוחד או פתיחה באש, שאיננה מלחמה

ב. הראל:

כוללת.

דמה זה כולל?

היו"ר אגרנט:

זה כולל הוצאת האנשים מהמעוזים המדוללים; הוצאת

ב. הראל:

התצפיות מקו המים אחורה; הזזת המחסומים אחורה.

על כביש החת"ם או לכביש הרוחב?

ידין:

מ.ל.

ועדת החקירה - 9.1.74

ישיבה נב' - אחה"צ

העד: תא"ל ב. הראל

כן, מכביש התעלה לכביש הרותב, או, כמקומות אחריסא
לאורך הקו, איפה שהם מסומנים, באיזה שהוא מקום בין

ב. הראל:

כביש הרותב לבין כביש חת"ס.

פריסת הסנקים קדימה...

מה זה קדימה?

ידין:

קדימה בקרבת התעלה.

ב. הראל:

הסנפירים בצפון, למשל?

ידין:

חלק מזה זה בקרבת הסנפירים.

ב. הראל:

... הכנסת סנקים למעוזים, לחלק מהמעוזים, מעוזים

פרובלימטיים.

זאת אומרת זה אותן הפלוגות שצריכות להיפרס על המעוזים?

לסקוב:

כן. זה כולל כניסת סנקים לדוגמה למעוז המזח,

ב. הראל:

כניסת סנקים למעוז בוצר, כניסת סנקים לכל אחד מהמעוזים

שכגזרה הצפונית, ותוספת ארטילריה, הגדלת כמות הקנים הארטילריים.

ביחוד 175, או לאו דוקא?

ידין:

לא, זה לא משנה. במקרה זה ה-175 היה בקו. זו תוספת

ב. הראל:

של הגדוד העורפי, הבאתו קדימה. אלא זה כולל

הוראות מיוחדות להתנהגות אנשים במעוז, קרי: תנועה רק מאחורי מחסות, כניסה לא

לכוננות ספיגה, במושג כולל.

מה פירוש הדבר?

הינ"ר אגרנט:

פירוש הדבר: מוכנים לקבלת הפגזה ראש של האויב,

ב. הראל:

שלגבי האנשים המשמעות היא תנועה מאחורי מחסות בלבד,

לא נעים בלויים לאויב, חבישת כובעי פלדה ואפורי מגן; תצפיות רק דרך פריסקופים

ולא הצפית ישירה.

אלה עיקרי הדברים.

מ.י.

ועדת ההקצרה - 9.1.74

ישיבה נב' - אחה"צ

העד: תא"ל ב. הראל

זה לא אומר דוקא כניסת אנשים לתוך המעוזים.
כן. מי שאיננו מוכרח להיות בחוץ, חייב להיות
תחת מחסה.

היו"ר אגרנט:

ב. הראל:

זה הפירוש, להיכנס לתוך המעוז?
לתוך הבונקרים. מי שתפקידו אינו מחייב אותו להיות
מחוץ לבונקר, חייב להיות גם בתוך הבונקר.
זאת אומרת זה הכל הגנתי, דפנסיבי.
לפתחה באש של האויב.

היו"ר אגרנט:

ב. הראל:

זה מה שנקרא ספיגה?

בנצל:

ידין:

היו"ר אגרנט:

ב. הראל:

אם אנחנו מתזרים אש ופותרים באש, אז האנשים שצריכים

להחזיר אש מוכרחים להיות מחוץ לבונקר.

השקף השני, השקף האחרון, שהוא "שובך יונים גדול"...

קוראים לו "שובך יונים גדול"?

לסקוב:

"שובך יונים מלא", מורחב, זה שובך יונים במתכונת

ב. הראל:

המלאה.

מה כתוב על השקף?

לנדוי:

"שובך יונים".

לסקוב:

"שובך יונים". למטה זה "שובך יונים" קטן, וזה

ב. הראל:

"שובך יונים" מלא או מורחב. זה אותו שובך יונים בסופו

של דבר, שהוא כולל כניסה להיערכות, פרט למה שנעשה ב"שובך יונים קטן", הכנסת

החטיבה העורפית קדימה...

במקרה זה 401, כן?

ידין:

מ.י.

ועדת החקירה - 9,1,74
ישיבה נב' - אחה"צ

העד: תא"ל ב. הראל

במקרה זה 401, שנכנס גרוד סנקים לכל אחת משלוש
הגזרות הקיימות, כך שכל גזרה כוללת שני גרודי סנקים.
כלומר צפון, מרכז ודרום?

ב. הראל:

נכון.

היו"ר אגרנט:

איפה רואים כאן שזה הכנסת חטיבה קדימה? באיזה

ב. הראל:

סימונים?

נבנצל:

רואים שפשוט בכוחות יש יותר סימונים. יש סימונים

ב. הראל:

נוספים על גבי המפות עצמן.

זאת אומרת כל גזרה יש לה שני גרודי סנקים. זה כולל

תוספת כוחות חיל רגלים וסיוורים; זה כולל תוספת ארטילרית; זה כולל תפיסת

המיצרים של הג'ידי והמיתלה...

תוספת ארטילרית מעבר ל"שובך יוניים" קטן?

לנדוי:

מעבר ל"שובך יוניים" קטן, כן.

ב. הראל:

... זה כולל התפיסה של מיצרי הג'ידי והמיתלה על-ידי

כוחות חי"ר; אבטחת כל העורף, כל המחנות העורפיים, על-ידי כוחות נוספים שבאים

מבחוצ, כוחות מיוחדים לאבטחה; החזקת חטיבת סנקים, כעתודה...

נוספת, שלישית?

ידין:

שלישית, חטיבת סנקים שלישית כעתודה למכות נגד.

ב. הראל:

במקרה זה על מה דובר, איפה?

ידין:

על חטיבת בית-הספר. המקום של החטיבה השלישית הוא

ב. הראל:

בין ביר-גפגפה לכביש הרוחב, באזור כביש הרוחב.

האם זה בסמכות האוגדה להנחית, או היא צריכה לקבל

לסקוב:

אפשר לזה?

2884

מ.י.

ועדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נב' - אהה"צ

העד: תא"ל ב. הראל

זה אוגדה נוספת, זו כבר תכנית פיקודית. "שובך יונים"
קטן כולל רק את האוגדה; "שובך יונים" מורחב כולל
בעצם את החטיבה העורפית, שהיא באופן פורמלי כפופה לגיס, ומבצעת - לפיקוד.
והטיבה נוספת, שהיא במקרה זה חטיבת בית-ספר, חטיבה 7 היתה פעם מחוננות, שהיא
החטיבה השלישית. סך הכל התכנית שאני מראה היא תכנית פיקודית. אני הצגתי
עכשיו את התכנית הפיקודית.

ב. הראל:

"שובך יונים" גדול זו תכנית פיקודית?
נכון. גם "שובך יונים" מורחב, גם "שובך יונים"
מלא.

היו"ר אגרנט:

ב. הראל:

מורחב וגדול זה אותו דבר, אני מבין.
"שובך יונים" קטן כולל רק את הכוח שהיה בתעסוקה.
שילוני מיקום - גם זה מחייב אישור של הפיקוד, אבל זה
לא מחייב הכנסת כוחות או גורמים נוספים. "שובך יונים" מלא מחייב הכנסת שני
כוחות נוספים: אחד - זה חטיבה עורפית, שבמקרה זה מדובר על חטיבה 401, והכנסת
חטיבה נוספת...

היו"ר אגרנט:

ב. הראל:

מה זה נוספת?

ידין:

חטיבת בית-ספר.

ב. הראל:

מה היה מספרה אחר כך?

ידין:

460.

ב. הראל:

אם ההוא היה ספיגה, מה היתה המטרה של זה?

לסקוב:

כל התכנית של "שובך יונים" היא הגנתית. מטרתה של

ב. הראל:

חטיבת בית-ספר היא התקפות...

לא, המטרה הכוללת של "שובך יונים" מלא?

לסקוב:

מ.י.

ועדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נב' - אחה"צ

הער: תא"ל ב. הראל

"שובך יוניס" מלא מטרתו הגנת סיני והדיפת האויב
במקרה של פלישה.

ב. הראל:

כלומר לא לתת לו לחדור, להשמיד אותו על התעלה,
להשמיד אותו לפני זה.

לסקוב:

"שובך יוניס" יש לו כמה שלבים: השלב הראשון - הכלימה
על התעלה...

ב. הראל:

כלומר לדפוק אותו על המים.

לסקוב:

לדפוק אותו על התעלה, למנוע צליחה. אם הדבר הזה לא
מצליח - זה לחימה יותר לעומק. והשלב האחרון זה הנחתת

ב. הראל:

אמצא אמצא התקפת נגד על-ידי החטיבה העורפית, החטיבה השלישית, לשם הדיפת האויב
חזרה אל התעלה.

אלה התכניות.

עכשיו, כמובן שיש לכל אחד מהמקרים שהזכרתי תיק בפני

עצמו, עם כל הפירוט.

לסקוב:

מבחינת הנומנקלטורה - אם מפקדת האוגדה צריכה לתת
פקודה ב"שובך יוניס" קטן, היא אומרת: הפעל "שובך

יוניס קטן". האם זה מחייב אישור הפיקוד, אישור מטכ"ל? אתה לא יודע.

ב. הראל:

אישור פיקוד. אצא אינני יודע אם הפיקוד צריך אישור
של המטכ"ל. זה אינני יודע. כדי לעשות את זה יוחר

כולל: המצב הנוכחי אצאבטחון שוטף, מאושר על-ידי הפיקוד. כל שינוי, ויהי
תפיסת מעוז, הכנסת מעוז נוסף, כלומר אם אני מחליט מחר לתפוס עוד מעוז, אני חייב

אצא לקבל על זה אישור מהפיקוד. כל שינוי מהמצב של בטחון שוטף מחייב אישור,
ולפעמים פקודה מהפיקוד. ההבדל בין אישור לפקודה, זה אם אני עושה והפיקוד

מ.י.

ועדת החקירה - 9.1.72
ישיבה נכ' - אחה"צ

2886

הער: תא"ל ב. הראל

מאשר, או שהפיקוד נותן פקודה מיוזמהו.

ואז נכנסת גם שאלה של עיתוי, מתי זה צריך להיכנס. לסקוב:

כלומר אז הפקודה צריכה לכלול את הפרטים האלה.

נכון. ב. הראל:

אז זה כולל אם כן גם את "שובך יונים" קטן? הי"ר אגרנט:

כן. זה אמור לגבי כל שינוי ממצב בטחון שוטף הקיים. ב. הראל:

זאת אומרת אם אפילו לא יודים ואין מלחמה, כל שינוי

שאנתנו רוצים לעשות מחייב אישור של הפיקוד. אני מביש הצעה, הפיקוד מסכים -

אני עושה; הפיקוד לא מסכים - לא עושה.

אחרי כן רשמה א.י.

לפני כן מ.י.

א.י.

ועדת החקירה - 9.1.74

ישיבה נ"כ - אחה"צ

הער: אצא תת אלוף ברוך הראל

ידין:

לפני שנכנס נניח עוד מעט למה שקרה

ממש, תגיד לי מבחינת המצבה של הטנקים לפי שובך יונים מלא בשבת. ז"א כמה היו

בלי חסיבת בי"ס. בחט' הקו ובחט' 401 כמה טנקים היו?

תא"ל ב. הראל

חט' 14 ב-6.10.73 כללה 92 טנקים, זוהי

חט' הקו. חט' 401 כללה 88 טנקים או 90 אינני זוכר בדיוק.

ידין:

חט' בי"ס היתה צריכה להיות?..

תא"ל ב. הראל:

חט' בי"ס כללה 44 צנטוריונים ו-61

פסונים או 62 אני לא זוכר בדיוק.

ידין:

סה"כ זה 285 בערך.

תא"ל ב. הראל:

התכנית כמקורה היתה צריכה לכלול בקרבת 300

טנקים אבל עוד 2, 3 טנקים הם בסה"כ לעוצמה לא היו משמעותיים. ואם זה משנה אני

יכול לאמר במדויק. התכנית בכללה היתה צריכה לכלול 293 טנקים.

אני רוצה להגיש כמה מסמכים נוספים.

יור"ר אגרנט:

אנו מקבלים את המסמכים, מפה עם 3 תשקיפים

וזה מס' 193.

תא"ל ב. הראל:

אני רוצה להגיש מסמכים נוספים שהם מתוך

האוג' 1) דן בעלאת רמת הכוננות נכון לאצא - 1.10.73 זו פקודה של האוגדה ליחידות

של האוג' וכמובן לידיעת פקוד דרום. כל מסמך שאנו מוציאים ליחידות הכפופות

מוציאים הדמה האמורה. בראשון לאוק' יש גם השלמה למסמך זה, ששלמת פקודת הגברת

הכוננות.

יור"ר אגרנט:

זה מוצג 194

תא"ל ב. הראל:

אני רוצה להגיש שני סיכומי ישיבות מטה

של האוגדה וזה מסמך פנימי. אלה סכומים של ישיבות מטה של אחד ושנים האוק'.

הענין שלהם הוא הקטע הנוגע לכוננות.

ועדת החקירה - 9.1.74

א.י.

ישיבה נ"ב - אחה"צ

העד: תא"ל ברוך הראל

יו"ר אגרנט:

זה מוצג 195

תא"ל ב. הראל:

עכשו יש לי כאן עוד מסמך שדן בהגברת

רמת הכוננות והוא נכון ל-2 ל-10. גם כן מברק פנימי של האוג' ליחידות לידיעת

פקוד דרום. זוהי פקודה של האוג' לכותות לידיעת הפיקוד.

יש בידי שני מסמכים מתאריך 5.10.73 0200 בלילה גם כן מברקים שהוצאו ע"י אוג'

252 לפקוד דרום. והשני ב-0400 בבוקר, א

0602 0502
~~2050~~ או ~~2050~~ ?

לסקוב:

5 לחודש 0200 זה המסמך שדן בריכוז דרישות

תא"ל ב. הראל:

אמצעים למבצעים אופרטיביים שאנו דרשנו מהפיקוד, שהאוג' דרשה מהפיקוד. מאת אוג'

252 אג"ס אל: פיקוד דרום אג"ס. דרשנו אמצעים ותגבור לצורך שובך יונים. המברק

הוא כהול. המימוכין של המברק זה מב. 250.

מה הכוונה?

יו"ר אגרנט:

שובך יונים גדול. אנחנו דרשנו תגבורות

תא"ל ב. הראל:

כוון שהתכנית האופרטיבית לפי הפקודה שקבלנו בזמנו מפקוד דרום ויש כאן את

הסימוכין של התיק. לפי התיק היו צריכים להגיע הכוחות הנוספים להשלמה. המברק

הזה הבהול של 5 לתורש בלילה דורש את ההשלמה הזאת.

העובדה שהם נשלחו ב-2 וב-4 בלילה אומרת

בבנצל:

משהוא?

לדעתי זה מסביר את הבהילות שהיחה באוג'

תא"ל ב. הראל:

או נאמר כדחיפות שהאוג' הרגישה בצורך כי אחרת אפשר להסתפק כמסמך רגיל.

בשעות יותר רגילות.

בבנצל:

כן בשעות יותר רגילות, נכון.

תא"ל ב. הראל:

זה היה אתרי שקבלתם פקידה להיכוון לשובך או

לנדוי:

יונים גדול?

א.י.

ועדת החקירה - 9.1.74

ישיבה נ"ב - אחה"צ

הער: תא"ל ברוך הראל

תא"ל ב. הראל: זה מסתמך על החצפיות של האוג' על הרגש

הכוננות שהמצב חייב. זה מכרז מ-5.10 שעה 0200. אצטצא אצטצא זה ברור תכנית הגנתית מובהקת. והמסמך השני הוא מאותו לילה בשעה 0400. 5.10. שעה 0400 שהנדון שלו הוא ריכוז דרישת אמצעים למבצע בן דיגו שהוא מבצע מיוחד החקפי לצורך היסול סוללות הטילים וזה בדרך כלל שלב מכין להחקפה. וזה הוגש על ידינו ב-5.10. ב-4 בבוקר אל פיקוד דרום אג"ם. זה אמצעים שדרשנו כבר במאי ויש בפנים פירוט הדרישות שהגשנו החל ממאי ועד 5.10.

יו"ר אגרנט: מוצג 198 למסמך של שעה 0400.

תא"ל ב. הראל: יש לי כאן עוד שני מברקים שלנו ליחידות

הכפופות בענין כוננות נגד מטוסים לתקיפה נגד מטוסים. האחד הוא מ-4.10 11300 זה מברק של האוג' לכוחות הכפופים לאוג' בנדון כוננות נ"מ בקו. האחד נכון ל-4.10 שעה 100 והשני נכון ל-6.10 שעה 0915.

יו"ר אגרנט: זה תאריך ההוצאה? נוכל לקחת את המברקים

ביחד. הם מוצג 199.

תא"ל ב. הראל: במברקים אלה נאמר הגברת כוננות נ"מ

וקבחה מדוייקת כמה עמדות חייבים להיות בכל אחד מהמקרים. זה לא נושא שניתן לשקולו של מפקד המעוז או של המח"ט כמה יח' נ"מ מותר לו וזה שונה מהשיגרה בדרך כלל בשיגרה יש גם כן כוננות נ"מ, כאן זה הגברת הכוננות.

אחרי כן א.ר.

לפני כן אי.
אר.

ועדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נב - אחר הצהריים
הער: תא"ל ב. הראל

שאל
ישב בידי מסמך של מה"ט 14 היה, הוא ודאי
הגיש אותו. זה ששתלשלוה המאורעות ערב

צג 200 ב. הראל:

מלחמת יום הכפורים של חטיבה 14 שהיחה בקן מה-2 לחודש עד 8 לחודש. שעה 1700.

מי הכין את זה?

נבנצל:

חטיבה 14. כיוון שדרשתי את יומן המבצעים
ותם לא רצו לתת לי כי הם כפופים עכשיו לאוגדה

ב. הראל:

של אריק, לכן קיבלתי את זה מהחטיבה.

יש לי עוד מסמך אחד של חטיבה 14 -

צג 201

לוח אירועים של חטיבה 14 החל ב-6 לחודש וזה מה שמעניין - הפעולות שנעשו
בחטיבה משמונה בנוקר.

זה לא מה שקיבלנו קודם?

ידין:

קודם זה היה עד שמונה רק?

לנדוי:

זה יותר מפורט. זה מה-6 לחודש עד
26 לחודש. אוקטובר.

ב. הראל:

יש פה איזה *overlap* של חצי יום.

לסקוב:

נכון, יש פה איזה חפיפה.

ב. הראל:

יש פה גם בענין שובך יוניים?

לנדוי:

כן, אני אסביר את המסמכים.

ב. הראל:

ביחס לבית הספר לשריון - הטנקים של בית הספר

ידין:

היו אצלכם?

ועדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נב - אחד הצהריים
הער: תא"ל ב. הראל

ב. הראל:

כך. בדרך כלל מוחזק בסיני גרוד נוסף
מחטיבה 7 פרט לכוחות של אוגדה 242

שלקחו אותם לצפון את הצוותות של החטיבה 7 הורידו לרמה ואת הצוותות של בית הספר
לשריון הורידו להנה.

ידין:

זה כבר ביום ששי בשעה 11, כבר הם כאן?
הם התחילו לבוא ביום ששי. התחילו לנחות
נחיתות של המטוסים.

ב. הראל:

בסדרך עכשיו אני מביין.

ידין:

הם הגיעו ביום ששי וביום שבת בבוקר היו
מוכנים לפעולה.

ב. הראל:

בזה סיימת את הצגת המסמכים?

אגרנט:

כן.

ב. הראל:

לפני שניכנס לכל מיני שאלות וכל מיני
פרטים יש פה בעיה אחת שלא ברורה, והיא

ידין:

רוצים שאתה תסביר. ואני אסתמך בשאלות שלי על התקציר הזה, אבל זה לא משנה.
אני מביין שביום שבת בבוקר ביום הכפורים אתם קיבלתם כבר הוראות מהפיקוד מהמטכ"ל
שמשוה. פה כתוב אצלך כ-0905 - חמ"ל אוגדה ל-401 סמח"ט - יוזמה עצמית,
זאת אומרת יוזמה של האוגדה.

נכון.

ב. הראל:

"להכין את החטיבה לשובר יונים מורחב" לפי

ידין:

כשאתה אומר לחטיבה להכין את החטיבה לשובר

יונים מורחב, מה פירושו? זה רק כוונות זה שום פעולה או מה?

ועדת החקירה - 9.1.74

ישיבה נב - אתר הצהרתיים
העד: תא"ל ב. הראל

א.ו.

פירוש הדבר גמר הימוש, זאת אומרת הכנסת

ב. הראל:

התחמושת פנימה, הכנסת הזיווד מכשירי הקשר

לתוך הטנקים, בדיקת כשירות שכל הטנקים מחוממים, מוכנים לתנועה. פקודות

פתנו, זאת אומרת לוודא שהפקודות ניתנו.

אז אם אני מבין את זה נכון, אאתם בחשע

ידין:

יש לכם קבוצת פקודות לשובך יונים רגיל,

זה לפי ההוראות שאתם מקבלים.

לא, פקודה שהתקיימה אצלנו.

ב. הראל:

אבל אתם קיבלתם הוראה שצריך להכין ---

ידין:

לא. הפקודה לשובך יונים נתקלה אצלנו

ב. הראל:

לפי המבצע שיש בידריך.

זה המברק בטלפרינסר. בטח היה איזה טלפון.

ידין:

היה טלפון בשעה תשע וחצי או עשר בזמן

ב. הראל:

קבוצות פקודות שאנחנו קיימנו רענוניים

הגשתי לכם מסמך סיכום ישיבות מסב. ובישיבות המטה אנחנו חייבנו, זאת אומרת בגלל

אתן

אולי אני אתחיל לספר, ~~הנה~~ רקע -

באתי לאוגדה באוגוסט אחרי שנעדרתי מסיני

משך שנתיים וכמובן שלקח לי כמה ימים ללמוד את הקו מחדש, מבחינת מה השתנה בו.

כמובן שגם קיבלתי מאלברט הסבר על המצב בתעלה באותם הימים של סוף אוגוסט כשבאתי

לאוגדה. משך ספטמבר ותפילת אוקטובר היו לנו מספר כונוניות שבבעו כתוצאה מצילומי

אוויר וגילוי של תגבור העצמה בסיני. החל מהראשון באוקטובר היתה תכונה מיוחדת

בתעלה, בעצם לא על הקו הקדמי של התעלה אלא יותר לעומק בקו השני נאמר של המצרים

בצד המערבי של התעלה. ובעקבות הפעילות המוגברת אצל המצרים, וגם בעקבות הפעילות

והפלת המטוסים הסוריים הוגברה הכונונות בסיני. המשמעות של הגברת כונונות פירוש:

ועדת החקירה - 8.1.74
 ישיבה נב - אחת הצהרניים
 העד: תא"ל ב. הראל

תוספת תצפיות, לשם גילוי הנעשה בצד השני, ערנות בנושא מיקושים וחדירות של חוליות אויב, פעולות מניעה להחדרת חוליות של האויב לתוך השטח ובעיקר רענון תכנונים מבצעים במקרה של התדרדרות. כיון הראשון לששי היו הרבה גילורים בקו הקדמי שהצביעו על ריכוז כוחות רציניים וביצוע פעולות בלתי שגרתיות לנושא בטחון שוטף. לדוגמא, ואם מותר לי להשתמש במסמכים שהגשתי לכם, מסמכי מודיעין: בשני לחודש, בשני לאוקטובר, נחגלחה חנועה בלתי שגרתית של כוחות בקו, שהפירוש שניתן על ידי המודיעין של האוגדה או או תגבור הקו או החלפת כוחות אצל המצרים. בפירוש ששלחנו לפיקוד כתוב "במשך היום נצפתה חנועה בלתי שגרתית של רק"ם (רכב קרבי משוריין), חת"ם וציווד צליחה באזור מחתת אל-בלאח שה האי אל-בלאח ובגזרה הדרגמית. זה היה בשני לחודש. ברור שזו היתה ידיעה בלתי שגרתית וציינו שהיא לא שגרתית.

אני עובר למסמך אחר של השלישי לחודש (גם כן מסמך מודיעין) מסמך של סיכום מודיעיני ששלחנו לפיקוד בשלושה לחודש ובו נאמר שבקילומטר ה-138.5 בשעה 8:40 בבוקר, 25 חיילים מפרקים מוקשי נעל. ובהמשך כתוב בק"מ ה-145 בשעה 11:10 חיילים פוצצו חמשה מוקשים בקו הראשון. מבחינת ניתוח של דבר כזה המשמעות שמכינים פרצות בשדות המקשים. זה הדו"ח הנכון לשלישי לחודש. זה מוכיח לא על הגנה,

זה אז חשבתם או היום?

ידין:

אני אומר מה זה מצביע היום. זה מצביע בכל מקרה. זה כתוב בכל הספרים.

ב. הראל:

אני יודע שזה כתוב בכל הזפרים. לא כל פעם אנשים זוכרים זה כתוב בספרים.

ידין:

ועדת החקירה, 9.1.74

ישיבה נ"ב, אחר-הצהרים

הראל:

היום אנו חושבים שזה היה פיצוץ מוקשים קד המים היה ממוקש, והם על ידי הפיצוץ האלה הכשירו אותו כדי שאפשר יהיה לעבור דרך המים לצד השני. באותו התאריך בשעה 8 בערב, בתאריך 4 לחודש, בשעה 20.00, נשלח דוח מיוחד על הופעת טילי ס.א. 3 באיסמעליה.

"ב-3 זברביעי באוקטובר נראו טילי ס.א. 3 על משאיות באיזור איסמעליה הטילים נוצפו על ידי המ"פ במעוז אורקל (זה איסמעליה א) ולהלן הפירוט ... " סוללות הטילים שלהם היו בדרך כלל נסתרות מעיני כוחותינו וזו הפעם הראשונה שאפשר היה לצפות מהצד שלנו לראות את הטילים ולתאר איך הם נראים, המשאיות וכך הלאה.

אני עובר על דוח מודיעין שלנו אל פיקוד דרום מודיעין, זה הדוח הרגיל, מה-5 לחודש, ובו יש כבר דבר מעניין איוש עמדות (ידין: מאיזה שעה זו ? הראל: זה הדוח הרגיל בשעה 18.00) (לגבי כל אירוע שלחנו הודעה מיוחדת, ובערב לקחנו את כל ההודעות ורכזנו אותם). כאמור, הדוח אומר, אירוש טילי קרקע בקרקע בגזרת התעלה.

איזה טיל ?

ידין:

אנחנו לא יודעים איזה טיל. אנחנו יודעים

הראל:

שראינו את העמדה שהיתה כל השנה ריקה

עד אותו תאריך שנתקלחה כחפוסה נמאישת על ידי חיילים. וכאן כתוב: קנטרה ב' בשעה 16.30, מה נראה "שלושה חיילים נכנסו לעמדת טילי קרקע קרקע הדרומית, בק"מ ה-44, (היו שם שתי עמדות) לקחו בפה דבר מה, ולאחר שלוש דקות יצאו מתוכה. עמדות טילי קרקע היו ריקות ושו הפעם הראשונה שנראתה פעילות בתוך העמדה.

בשלב הזה המודיעין של האוגדה איננו נחרש
ואיננו מתבקש, הוא יכול אולי להגיד, מה הוא

ב. הראל:

חושב מבחינת ההערכה. בינתיים זה ציון עובדות.

זה היה דבר בלתי שגרתי? אתה היית שנתיים
לפני כן בתעלה, לא ~~באזור~~ היו מקרים כאלה?

לנדוי:

היו מקרים של הנחת מוקשים והיו מקרים של
הזזת מוקשים. יכול להיות מקרה של פיצוץ

ב. הראל:

של מוקשים אם זה מפריע להם לתנועה. למשל, סגלך דרך שרוצים פתוח אותה.
אך במקרה זה הייתה פתיחת מוקשים על הקו הקדמי ממש. משם קדימה אין איפה
להתקדם אלא אלינו.

אחרי כן יע.

י.ע.

2895

ועדת החקירה, 9.1.74

ישיבה נ"ב, אחר-הצהרים

עד: חת-אלוף ב. הראל:הראל:

היו מקרים של הנחת מוקשים והיו מקרים של

הזזת מוקשים.

במקרה זה היו פתיחת מוקשים על הקו הקדמי, כלומר, משם קדימה אין לאיפה להתקדם. ברוח של הרביעי בחודש, מופיע תנועה בלתי שגרתית בקו. בתאריך 4 לחודש. והפירוט כולל: קברית (בין האגמים) בשעה 19, 50 כלי רכב עם אורות נעו צפונה על ציר טסט, שהוא ציר התעלה.

בקוברי ג, מול המתלה, בצד המצרים, בשעה 20.30, בין 8 ל-8.30 בערב, 30 כלי רכב בודדים עם אורות נעו על ציר סואץ קהיר, לכוון סואץ. זה היה בין 8 ל-8.30.

ובשעה 22.25, 90 כלי רכב בקבוצות קטנות, נעו על ציר שרר, קהיר סואץ לכוון סואץ. ב-4 לחודש היה דוח מיוחד, כל הדוחות האלה הוגשו בשעה 18.00 בערב, הדוח שאני כרגע מדבר עליו הוגש בשעה 16.55, עם גלוי האירוע. והנדון שלו הוא פיצוצים בתעלה בק"מ ה-63.5, זה יוצא באיזור פירדאן. זה בהחלט אירוע לא שגרתי. כי הפיצוצים היו בתוך המים.

בקשר לדווח, אם זה מעניין יש מסמך. בתאריך 3/10 בין השעות 13.30 - 15.50 בוצעו פיצוצים במים, בתוך התעלה בק"מ ה-63.5. תצפית קרובה פה דווחה רק על ההכנות לפיצוצים של שני הפיצוצים האחרונים. החהליך היה כדלקמן (מצטט) 'שלושה חיילים עם שני שלוש מטענים, ירדו מהסוללה למים, חברו במקביל את המטענים לחוט הפעלה חשמלי. בקצהו השני הגיע אל תעלת הקשה הקשר, על הסוללה. המטענים הונחו במרחקים של 4-5 מטרים מהקיר, כאשר עומק המים במקום זה היה כ-40 - 50 ס"מ. נראה כי המטענים הונחו במקומות מוגדרים ולא ללא הבחנה מאחר והחיילים נראו, לפי ההתרשמות, מחפשים מקום להניח את המטען. לא בוצעו מדידות ולא נתקבלו תוצאות הפיצוצים. יש לציין כי במקום קיימת סוללה מכשול, בגובה של 10 מטר מקו המים."

ועדת החקירה, 9.1.74

ישיבה נ"ב, אחר-הצהרים

הראל:

אלה העתקות שאנחנו העברנו.

אני רוצה, על נושא המודיעין, כלומר

באותו תאריך, ב-5 לחודש בשעה 1700 יצא דוח מודיעין של פקוד הדרום אל הקמ"נ שלנו, זה סותר את כל מה שאנחנו ציינו פה, וזה מרביע בזה שכתוב שב-5 לחודש, בשעות הבקר אותרה פעילות הקשורה בהמשך התרגיל. אנו ידענו מתוך ידיעות מודיעיניות וגם מתוך פרסומים, אני חושב, אני לא יודע כמה כבר ידענו, שמתקיים תרגיל במצרים. כל מה שאני ציינתי קודם אנחנו העברנו להם, מופיע דו"ח של 5 לחודש והוא אומר, "בחמישי בחודש בשעות הבקר אנחנו אותרה פעילות הקשורה בהמשך התרגיל". מבחינתי הוא אמר, חברה תשנו בשקט, זה רק תרגיל, תרגעו. הוא מציין פה בהמשך, "הפעילות בקו התעלה היא שגרמית, ב-5 באוקטובר בשעות הצהריים נצפה במעוז כוחותינו שממול קובריה משאיות הנושאות ציוד צליחה בדיפונים. זאת אומרת, המצרים הכינו דיפונים, עמדות חפורות, בשביל להגן על ציוד הצליחה.

כל השנה היו ריקות, ב-5 לחודש, לפי דיווח שהעברנו לפקוד דרום מודיעין, אמרנו שנצפה ציוד צליחה בצורה כזאת או כזאת. הערכה מה הציוד הזה כולל. הוא מודיע מתוך מעוז כוחותינו שמול קובריה, זיהו קבוצה של 70 משאיות נושאות ציוד צליחה, בתוך מתקני הצליחה. בהמשך, הפעלת חיל האוויר המצרי היתה שגרמית, תצ"א שלוש סוללות ס.א. 6 באיזור סואץ, וכך יש אפשרות שחטיבה ס.א. 6 נוספת תתקם, התמקמה, 20 ק"מ צפונית לג'בל. בסוף הוא מדבר על כך שצפוייה התלקחות באזור. "לסלוק הסובייאטים מארצותיהם".

המצב הנוכחי נראה שעדיין פתוחות שתי אפשרויות להסבר הפעילות הסובייטית.

2898

י.ע.

ועדת החקירה, 9.1.74
ישיבה נ"כ, אחר-הצהרים

הראל:
על רקע ההערכה, כי צפויה התלקחות
באזור, נוכח פעולה מצרית-סובייטית
מתואמת ^{מחומות} לסלוק הסובייאטים. זה הסכום של הדוח של כל מה שרשם.
יחכן ^{מחומות}

ידין:
זה לא הפירוש לדוח שלך.
הם באותו יום קבלו הודעה על פינוי משפחות
הסובייאטים ממצרים.

לנדאו:
את הפצוץ בתוך המים הם לא הסבירו פה.

הראל:
יכול להיות שזה משנה את הערכת המצב.

ידין:
כמה שנקים יש בדויזיה-4.

הראל:
בדויזיה 4 יש 500 שנקים.

אגרנט:
מה היחה הרגשתך על סמך הידיעות האלה?

אחר כך א. ד.

2899

לפני כן יע.

- 101 -

אד

ועדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נ"ב ב-1/5
העד: תת-אלוף ב. הראל

ב. הראל:

מפקד האוגדה היה אמור להתחלף כיום א' 7 לחודש. במקומו
 היה צריך לבוא אלוף קלמן מגן. ביום ששי, בימים שקדמו
 לזה, בימים ד' ו-ה' נעשו מסיבות, ארוחות פרידה לאלוף אלברט בחטיבות השונות.
 במקום דברי פרידה לחטיבות הוא אמר: הארוחה הייתה אמורה לזה שאני אכוא להיפרד
 מכס. אבל נוכח מצב הכוננות, צפויה מלחמה באזור, ווודאי אינני נפרד מכס.
 ואז הוא עבר להסביר את מצב הכוננות, שיש תגבור הקו, טנקים, ארטילריה וטילים
 וכו', וצפויה התקפה מצרית. ולכן זה מחייב הגברת הכוננות ועירונות וכו'.
 ארוחה כזו היתה לו בחטיבה 275, בגיזרה הצפונית, ובחטיבה 14. וביום
 חמישי בערב היתה לו ארוחה כזו במפקדת האוגדה, יחד עם הגש"ח. ובאותה ארוחה
 הייתי נוכח. היתר זה עדות שמיעה. בארוחה בגש"ח ובמפקדת האוגדה הייתי
 נוכח. הוא אמר בדיוק אותם הדברים. הוא אמר: אנחנו לא נפרדים וצפויה התקפה.
 אז הוא עבר למצב הכוננות, ומה עלינו לעשות כפעולות מידיעות עם פיזור
 הפגישה הזו.

אחה היית שותף להרגשה הזו?

הי"ר אגרנט:

הייתי שותף להרגשה הזו. יותר מזה - ביום ששי,
 בעוד נעשית החפיפה להחלפה. באא קלמן מגן לומד את

ב. הראל:

התפקיד.

הוא - קלמן מגן - כבר היה שם?

הי"ר אגרנט:

הוא היה ביום ששי. דיברנו על המצב, וקלמן אמר:
 אני רואה שאני לא מקבל את הפיקוד מחר, ביום ראשון,

ב. הראל:

מאלברט.

מתי זה יהיה?

לנדוי:

ביום ששי. אינני זוכר את השעה.

ב. הראל:

2900

אד

ועדת החקירה - 9.1.74
ישנה נ"ב אחה"צ

העד: תח-אלוף ב. הראל

היו"ר אגרנט: הוא אמר זאת בנוכחותו, או בנוכחותך?

ב. הראל: ישבנו יחד במשרד. הוא אמר לאלברט ולי. היינו יחד,

היינו שלושתנו יחד.

באותו מעמד, כיוון שהיתה לנו הרגשה צצא שהולכת

ל פרוץ מלחמה, אני הצעתי לאלברט לקחת את החפ"ק ולדלג אותו ממיפקדת האוגדה,

מביר-גפגפה, מרפידים לאום-מחצה. זה מקום משני שאנו נתנו לעצמנו לניהול

מלחמה, והצעתי לו להוציא את הכוחות ממחנות הקבע ולפרוש אותם בשדה כדי

שלא יהיו מרוכזים במקרה של הפצצה. להוציא את החטיבה העורפית ואת הכוחות

מהמחנות הקבועים לשדה, מחוץ למחנות.

ידין: זה כמובן כאשר דיברתם על מצב כוננות ג'?

ב. הראל: זה כבר כאשר היינו במצב כוננות ג'.

אנו עוד עשינו כמה פעולות מוקדמות לפני מצב כוננות ג'.

כאשר קיבלנו את מצב כוננות ג' בעצם כוחותינו כבר היו בתזרה.

ידין: אתה אומר שעל-סמך ההרגשה הזו אתם כבר נקטתם יוזמה

עוד לפני שקיבלתם את מצב כוננות ג'.

ב. הראל: נכון. נעשו על-ידנו פעולות.

היו"ר אגרנט: אתה תמשיך בישיבה הבאה, חתאם עם המזכיר את המועד.

ידין: זה יכול להיות בעוד שבוע.

היו"ר אגרנט: יש לנו כמה ימים ריקים בשבוע הבא שאולי מתאימים לך.

חצי יום זה יספיק.

ועדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נ"ב אחה"צ

העד: חת-אלוף ב. הראל

אינני יודע מה חשאלו. מבחינת מה שיש לי להגיד,
זה עניין של עוד 10 דקות. אבל אני בטוח שיהיה לכם שאלות,
אני תוך 10 דקות יכול לומר מה שיש לי לומר.

ב. הראל:

ואז זהו עניין אחר.

אולי תוכל להיות מוכן ליום שלם.
לרשותכם.

הי. ר. אגרנט:

ב. הראל:

אני מקווה שנגמור תוך חצי יום. לפחות חצי יום.
תתאם את המועד. בלי שזה ישפיע על מה שאתה צריך לעשות

היו"ר אגרנט:

במקום שאתה נמצא. שם זה יותר חשוב בשלב זה.

אני אולי רק אציג לך שאלה קטנה. ~~אני אולי רק אציג לך שאלה קטנה.~~
אם אתה זוכר - אל תענה לי ורק תגיד שתענה עליה בכוא הזמן.

ידין:

אבל אם לא - תבדוק את העניין לקראת הפעם הבאה. האם אתה זוכר אם ביום שבת
בשעה אחת בערך, אתם נתתם פקודה להפיץ "שובך יונים" מידי, לא עד שעה חמש.
האם אתה זוכר אם רבע שעה אחרי זה הוריתם לגיזרה הצפונית לפחות לא להכניס
את הטנקים?

כן.

ב. הראל:

אתה זוכר?

ידין:

זוכר.

ב. הראל:

זו היתה הוראה שלם, כלפי החטיבה, אני מתכוון?

ידין:

החלק הראשון - זה היה בהמשך ללחצים שלי על אלברט. הוא

ב. הראל:

נכנע ונתן פקודה ל"שובך יונים" מבלי שקיבלנו אישור.

מה קרה בין מתן הפקודה לשינוי הפקודה - זה בסך-הכל הפרש של 10 דקות או
רבע שעה - אינני זוכר בדיוק. לא יודע. מצאתי עובדה מוגמרת שהוא ביטל את

הוצאת הטנקים.

נשמע על כך.

ידין:

מה גרם לזה - אינני יודע.

ב. הראל:

אין רישום על כך? מלמעלה, זאת אומרת.

לנדוי:

אצלנו יש רישום, אם אינני טועה, של מתן הפקודה

ב. הראל:

ל"שובך יונים" וביטול הסנקים. יש באיזה מקום.

אינני זוכר. ראיתי זאת באיזה מקום, רק מה הלך בין זה לזה - אינני יחע.

אתם מנהלים רישום של שיחות טלפוניות?

לסקוב:

מנהלים. כן. כל מה שאתה רואה פה רשום - אלה שיחות
אבל

ב. הראל:

טלפוניות רשומות של האלוף עם הממונים ושל האלוף למטה -

יש רישום רק במידה ויש מישהו בפנים שרושם.

מה שהוא דיבר עם אלוף הפיקוד, עם הרמטכ"ל, עם סגן הרמטכ"ל, עם ראש אמ"ן -

היו לו הרבה שיחות. מה שהוא דיבר - אין לנו רישום, ואני לא יודע. הוא דיבר

הרבה פעמים עם סגן הרמטכ"ל, עם הרמטכ"ל ועם אלוף פיקוד דרום. תוכן השיחות -

לא ידוע לי.

מה קרה בין מתן הפקודה לבין זה - גם כן אינני יודע.

נחזור לזה.

ידין:

אתה זוכר שביקשתי ממך לתת לנו את כל האירועים של יומיים

הי"ר אגרנט:

אלה - 5 ו-6 לחודש.

2903

אד

- 105 -

ועדת החקירה - 9.1.74
ישיבה נ"ב אחה"צ

העד: תח-אלוף ב. הראל

אני אביא. זה חומר רב. אתם רוצים שאני אעשה מיון?

ב. הראל:

בלי מיון.

הי"ר אגרנט:

אני אביא כל מה שכתוב שם.

ב. הראל:

תודה רבה לך. תחאם את מועד ההופעה הבא עם המזכיר.

הי"ר אגרנט:

אני אביא

(הישיבה ננעלה)

4

**משרד הביטחון
ארכיון צה"ל ומערכת הביטחון**

ס ו ר י ה ת י ק